

Жалосни књижевни листови

Цетиње, 25. фебруара

Политичке страсти распалише од неко доба и изијесне српске књижевне листове и тобожње научне прегледе.

Спадоше на ниске гране да постану жалосна гласила личних амбиција, недисциплинованих котерија и грабљивих ловаца уносних пологаја у српскоме друштву.

Муљ, разбрљезан по политичким сокацима, упрскао је и многа уредништва наших књижевних листова.

Чистота висине, на којој у једноме народу треба да стоје, обрљана је од покварених душа, разних штребера и жутокљунних политичара. Ови уображавају, да мјеродавно могу прописивати читавоме једноме народу судбину и правац, чим су уз своје име успјели прикачити оно празно и у велико већ профанисано „др.“, непоткријепљено искуством живота и добрим начином домаћег васпитања.

Узвишеност науке и дјевичанска невиност појезије добише мрље од заражених руку несавјесних и злих политичара, који у хармонију пјесме унијеше вацарско пиштање политичких спекуланата. Књигу, пјесму и науку упрегнуше у кола лоше дневне политике, на којима се возе демагози, празновни, накосници и демони. Свађом са политичких зборов и отровом пера из партизанских редакција прелише и извјесне књижевне органе.

Тако чине, ма да знају да би, у књижевности и науци, требали да буду далеко од политичкога циркуса, у којем у нас у новије доба готово редовно односе побједу касани умних и моралних одлика личног и начелног противника.

Правца је тој наказности у данашњој српској књижевности дао биоградски „Српски Књижевни Гласник“.

Покренут са лијеним и идеалним побуздама, изврнуо се у средство за личну рекламу и за течење каријере у — политици! Првобитна одлична сврха његова привукла му је више сјајних српских имена и беспријекорних карактера. Кад га преплавише медиокритети и себичњаци, који се књижевним гласом послужеше за остварење политичких амбиција, бољи и умнији склонише се у страну. Особина је деликатних узвишених природа да се са презрењем уклањају испред безобразних наметљиваца и насртљиваца.

„Књижевни Гласник“ постаде за тијем орган једне клике, повезане крвним сродствима и личним рачунима. Као полип увукла је своје отровне краке и у више осталијех српских књижевних листова. И пошто на челу „Српског Књижевног Гласника“ стоји једна *политичка* котерија, која је на појезију и на-

уку ударила монопол за *рачун политике*, природно је, што су истијем правцем пошли њени органи и ван Биограда. Сарајевски „Преглед“ је прапорац програма поменутих котерије, са чијим је шефом један члан уредништва тога босанског српског књижевног листа у најближем крвном сродству.

Политичка котерија, која управља „Српским Књиж. Гласником“, орган је данашње службене Србије, у којој њени чланови имају моћну ријеч и јак утицај. Што се не може, ради разних обзира, протурити кроз политичке листове, убаца се у „Срп. Књиж. Гласник“ и његове књижевне канале. Овамо се, под маском тобожње научничке и књижевничке непристрасности, мисли да прикрије задња намјера.

Познато је већ цијеломе свијету, каквим духом дише данашња службена Србија према Црној Гори. Са њеним политичким новинарским органима, који су задвојени дивљом мржњом према угледу и успјесима Црне Горе, ухватио се под руку „Српски Књижевни Гласник“ са својим „књижевним и научничким“ прирепцима. Свој јед на Црну Гору и њенога владарца заогрће планитом књижевне невиности. А међутим како је погодити, зашто и из којег се средишта то тако ради!

У више махова тај лист је до сада у својим политичким прегледима (књижевни лист са обичним политичким прегледима!!) донио небратске и несрпске испаде противу Црне Горе. И он се служи лажима и децунцијацијама, кад му је потребно наградити ову земљу и њене службене представнике. Ту скоро је саопштио, да је наш Краљ приликом пута у Петроград у разговору са једним новинаром омаловавао Србију. Измислио је нешто, само да би могао имати какав повод да безразложно нападне владарца братске Црне Горе.

Књижевни *српски* лист, на лажно опада пјесника опште српске химне „Онамо 'намо“!

Научни српски лист — на лаже!! Наука и — лаж!!

Сарајевски „научни“ „Преглед“ је то исто, само мало другчије, учинио. И он је горњу лаж донио у другом издању, обогативши је са још неколико глупих лажи противу Црне Горе. Иста рука, која је писала лаж у биоградском „С. К. Гласнику“, написала је и лажи у сарајевском „Прегледу.“ Исти стил, тон, исто источно нарјечје у оба листа у напису противу Црне Горе, ма да се „Преглед“ иначе уређује на јужном нарјечју! У Биограду написано, у Сарајеву оштампано! Њихова синдикатска веза за измишљање лажи противу Црне Горе очигледно избија на површину.

Јесу ли то књижевни листови? Јесу ли поштени и родољубиви они српски књижевници, који тако поступају? Не заслужују ли такви жалосни књижевни листови дубоко презрење и сажаљење? Је ли сврха и задатак изијесних српских књижевних листова, да се изједначу са неким домаћим и туђинским новинарским пачаврама у брљању и клеветању једне српске државе?

Такви књижевни листови сами себе осуђују на смрт, јер раде противу интереса свога народа и јер допуштају, да их неваљалци, себичњаци и диспозиционани упржу у прљава кола дневне политике.

Цетиње, 25. фебруара

Из Загра јављају, да је српском епископу Загревом др. Никодиму Милошу уважена молба за пензију и да ће онјих дана одступити.

Овајех дана напустило се подесет година од како изаша „Narodni List“ у Загру. Уредништво овог листа поводом тога спрема нарочити јубиларни број.

Изабљу Беча и Београда води се телефонска мрежа, то ће се на једној и истимјенија спојити с Трећом.

И поред тога што се пареда породица одређа и престолона и престолона република, у Београду се реорганизација, пошто су се сад противу новог стања побуњили војници и пошто многе покретнице неће да признају републику.

Из Софије јављају, да ће свечано крунисање бугарског краља Фердинанда бити 5. августа у Београду, одакле ће се свечаности наставити у Софији.

Код Софије прилази у рјешу Ахмед у побјери, пропадане су зајатне руде, те је те руднике Русија дала под закуп једном енглеском друштву.

Из Петрограда јављају, да ће руски министар унутрашњих послова А. А. Макаров одступити због слабог здравља.

Опет критско питање

— Силе заштитнице доводе стационаре —

Критско питање се никако не скида с дневног реда. Не прође много времена, а Крићани учине по што год, те сврате на себе пажњу и изазову силе заштитнице да посредовање. То тако иде у предлог.

Али од како се води рат у Триполису, Крићани су заузели такво држање, да сасвим отворено називају негодовање Турске против себе, држећи свакако да је сад најпогодније да се од ње одицјене и припоје Грчкој.

Тиме се и једино може објаснити онај необуздани и раторборни покрет међу Крићанима, који тако далеко иду, да не воде никаква рачуна ни о чему, само да би могли да створе повод, да са Турском коначно раскрсте.

На Криту је завладао у правом смислу самовлашће. Раторборност њихова као да их је опила. Не воде више рачуна ни о чему, нити имају икаквог обзира према ичему. Муслиманско становништво безобзирце прште, угњетавају и убијају. Њих су ставили ван закона, онако исто као што ни сами неће да знају за силе заштитнице и њихове одредбе. Још једнако стоје на томе, да пошљу своје посланике у грчки парламент, укинули су самовољно кантулације и траже да сваки чиновник подлаже заклетву грчком краљу на вјерност, иначе га изгоне из службе.

Многобројне жалбе и протести како од муслиманског становништва, тако и од стране Порте, нагнали су сада силе заштитнице, да самовољи Крићана учине крај и да их упуте на рад.

Још прије три године на Криту је смањена посада сила заштитнице, те се крит-

ска влада била обавезала да ће се она старати о реду и миру, да неће злоупотребљавати повјерење заштитних сила. Како је сада мир на Криту порушен баш од стране оних, који су били дужни да се старају, да се одржава у пуној мјери, то су силе заштитнице ријешиле да силом натерају Крићане на поштовање утврђених одредаба.

Тако ће онјих дана стационарни сила заштитница поново заидовати у критске воде и тражити да Крићани усвоје окупациони план; ако на то не би пристали, њихова ће се војска искрцати на острво и силом окупирати Крит, уводећи, по утврђеном плану, ред и мир.

Тако ће Крит бити поново окупран од стране великих сила.

Штрајк рудара у Енглеској

— Велики штрајк енглеских рудара —

Прошлог петка отпочео је општи штрајк радника у енглеским угљеним рудницима, који је у толико значајнији што није само од локалног него од свјетског значаја. У питању је увођење минималне наднице, што овоме покрету даје особити значај. Рудари траже минималну надницу од 9 круна, наша сопственици рудника нијесу пристали и тако је избио овај колосални штрајк, који може лако довести до највеће катастрофе за коју се до сада памти.

Штрајк заузима све већи опсег, те се рачуна, да се сада налази без посла око милион и по радника. Међу њима се налазе и радници оних других индустрија, које су морале престати уињед поманкања угљена. Њихов се број рачуна на преко 100.000. У самом Лондону се још не осјећају велике последице штрајка, јер се истом уводи општи ограничени железнички промет. Међутим већ сад су једна мања постаја у средишту и 4 у предграђима затворене. У припреми стоји један пук војника железничке регименте, да у случају потребе предузме превоз чета. У Глазгову спремно је на одлазак 20 пароброда, који ради оскудице угљена не могу да крену из луке. У Ливерпулу се морала одгодити међународна изложба. Из покрајине јављају о неким малим инцидентима, но у главноме радници се држе мирно.

Ова борба између енглеских капиталиста, јер огромно богатство енглеског народа и велики напредак његове индустрије основа се тогач на великим рудницима, у којима раде милионима душа, и рудара од великог је економског значаја.

По листовима

Бомбардовање Бејрута

Акција талијанске флоте према неафричким турским обалама и бомбардовање Бејрута изазвала је силну татаму у странио штампи, те се о тој новој акцији на дуго и на широко расправља.

Са италијанске стране је представљено, да је бомбардовање Бејрута имало једино практичан циљ да се униште дијел турске лађе. Тако представљање је међу тим наишло на велику сумњу. И то са два стварна разлога. Прво зато што су се оне двије турске лађе већ одавно налазиле у Бејруту а талијанска флота их није нападала, и друго зато, што је овај напад дошао онда, када је талијански парламент изразио жељу да се рат води енергичније. Са тих разлога створило се друго мишљење: да је напад талијанске флоте на сиријску обалу имао и политички циљ. Италија је, мисле, хтјела да сврати силама пажњу на необичан свој положај: она је сила која води рат, али га у ствари не може водити, јер нема маха за њега и јер јој се не да непријатеља да нападне на месту гдје би га лако и брзо победила. Талијанска дипломатија је живо општила са европским кабинетима прије напада на Бејрут и бомбардовање је дошло као опомена да руска нота, којом треба утицати у Цариграду да би се нашла основа за окончавање рата, што прије обиђе европске канцеларије.

Због свега тога, вели се, у већини европских пријестоница се добио утисак, да талијанско турски рат ступа у нову

фазу. У тој новој фази би, како изгледа, Италија била енергичнија и безобзирнија, и могу се очекивати напади и на друге тачке турске обале а и дипломатија би, исто тако, морала енергичније дјествовати. Она би морала дјествовати како на Турску, тако и на Италију. Ратни догађаји, као што је бомбардовање Београда или друге које тачке на обали Средоземног или Јеђејског Мора, могу штетити и друге неутралне државе, а не само Турску. Неутралне државе би биле нарочито штељене када би Турска била ратним операцијама талијанске флоте принуђена да затвори Дарданелс. У томе би случају међународна трговина са Цариградом, дунавским и приморским пристаништима била обустављена. Таква мјера Турске изазвала би протест свих сила, а нарочито Русије, и одговорност за њу не би пала само на Турску, него и на Италију. Тако ће се европска дипломатија, закључујући они, наћи пред једним изванредно тешким задатком -- да поради у корист мира онда, када се рат разбукује и када Турска за њега неће ни да чује.

Српство

Туча новинара у Биограду. Између уредника „Малог Журнала“, Петра Савића, и уредника „Страже“, Крста Цицварића, дошло је до сукоба на улици. Савић је први напао Цицварића и ошамарио га, нашта је Цицварић подигао питање, када су се и други умешали и развели их. До свађе и туче између њих дошло је због писања и напада „Страже“ на фирму Браће Савића, дискредитирајући је, што је, разумије се, за сваку осуду, али се исто тако не може одобрити ни ово физичко разрачунавање, које је нешто учестало међу биоградским новинарима. Јер кад се они, крај својих листова и Новинарског Удружења, а у њему суда части, разрачунавају батинама шта је онда остало публици? Пружају јој рђав и по њих кобан примјер, што ништреба, нити смије да буде, ма да је од сваког поштеност човека далека и помисао да се сложи са „Стражом“ и њеним писањем које је у овом случају чак и одвратно. Крајње би вријеме било да Новинарско Удружење поведе о овоме озбиљна рачуна.

Југословенска енциклопедија. Д-р Јован Ердељановић, д-р Тихомир Ђорђевић и д-р Јевто Дедијер, стални доценти Универзитета, као изасланици Српске Академије Наука били су ово дана у Загребу, где су са представницима Југословенске Академије и Словеначке Матине узели учешћа у стручној конференцији за издавање југословенске енциклопедије. Овога пута је расправљено о врло важној секцији за народни живот и обичаје и секцији за географију.

Двадесетпетогодишњица. Ове године се навршиле двадесет и пет година како се јавно првим својим књижевним радом један од српских најбољих савремених песника, Алекса Шантић из Мостара Мостарског српско-невачког друштва „Гусла“, у коме је дуга времена с пуно преданости Шантић дјеловао, одлучило је, да ту двадесетпетогодишњицу књижевног рада свога члана и бившег предједника свечано прослави.

ПОДЛИСТАК

САСТАНАК

Guy de Maupassant

На дну свога врта госпођа Моро дала је први састанак капетану Сомерину, који је туго времена пратио.

Муш. јој је омишљено и задржаће се у Паризу недељу дана. Била је, дакле, слободна цитије нећеће. Капетан је пу година мошно, прекршио, и она је била увијена да га познати, а сама се осјећала тако усамљена, тако непозната, занемарена положајем свога мужа, близаклика.

Послије мјесца дана платонске љубави, спланих загрљаја, уздржаних пољубаца иза једних врата, капетан је напавно да ће одмах тражити премјештај ако не добије састанак, један оловани састанак у засјечку дрвета за вријеме одсуства њенога мужа.

Дала му је, објавила му је. Сад га је очекивала, инћурупа поред зида, узнемиреност срцем, потресујући се при најмањем шуму.

Одједном она му да неко иде преко зида и да јој се треба склонити. Ако то не буде он? Ако је то неки дошак? Али није један, пој мисли, вави дошао је: „Матилда“, она му одговори: „Стеване...“ И један човек пендаје на злату металним шумом.

Та је он! Како пољуби! Обадоме дуго

Одбачен буџетски предлог. Буџетски одбор босанско-херцеговачког сабора дошло је одлуку да се одбади предлог буџета и да се не прими за подлогу специјалне дебате.

Словенство

Чешко-њемачки преговори. У току вијећања радног одбора и у пленуму чешко-њемачке народне комисије опет се показао битан преокрет на боље с погледом на преговоре између Чеха и Њемача. Наравно да су чешки радикали и овог пута нагласили, да пристају уз споразум само уз гаранцију, да ће се јединство краљевине Чешке очувати. Уза све то може се утврдити, да се ситуација знатно побољшала, те да је између објих народности дошло до знатног зближења. Послије пленарне седнице саставили су чешки и њемачки посланици посебне конференције, а након тога саставио се радни одбор, састојећи се од осамнаест чланова. На том засједану претресало се питање језичке потребе код аутономних надлештава, као и о делимичном ријешењу тога питања код државних надлештава. Што се тиче сазива чешког сабора, сигуно је, да овај неће бити сазван прије Ускрса. Ну за то је ситуација уза све то врло повољна. У понедељак ће се опет састати пленарна седница, да претреса агенде, ријешене у радном одбору.

Самоубиство чешког писца. У мјесту Диваки убио се чешки песник и писац Виљем Мршић. Било му је педесет година. Он је спадао међу најбоље модерне реалистичке писце чешке књижевности. Црпао је сиже за јесме, новеле и драме из народног моралског живота. Радио би понављати са својим братом Вјеславом. Много је од њега преведено и на њемачки, те је такође био доста познат међу њемачком читалачком публиком. У свом сеопу Диваки бавио се лијеном књигом и пчеларством. Убио се — веле — у часу дубоке меланхолије прорезавши све жиле на врату. Кад су га нашли где лежи на земљи, био је већ мртав.

Предсједник пољског кола. Пољски клуб у бечком парламенту, изабрао је на мјесто Билинског, који је постао министар, за предсједника краковског градоначелника дра Леа.

Милорад Ј. Митровић

Српски pjesnik од 1867. 1907.

Скоро ће се навршити пет година, из веома малобројне плејаде даровитих, живих српских песника, који око врта свепштења Олимпа заузимају доста видно мјесто, да је нестало тијелом за навик и једног миленика српске музе, галентираним и скоро најеминентнијим песника млађе генерације — Милорада Ј. Митровића.

За тијем слагкијем песником дивних пјесама љубави „*Балада и Романца*“, неључиво у овој студији о којима ћемо говорити, српска се вала у прву одору завила, јер јој се миленик-песник преселио у невидовно царство духова, звучне струне његове златне лире покидане су.

Из немногог раскопше градине српске поезије излетно је нај миљеним славнијим

загрљани са својеним уснама. Али наједанпут поче кина да пада, а клизаве калцине с апета на лист у погрчани да проуарокују брујање воде; она се стресе кад јој једна мислица паде за крат.

Тада јој капетан рече:

— Матилда, драга моја, идемо мој, пријатељско моја, убијмо кад тебе у кућу. Поноћ је, немамо се чега бојати. Хајдемо, ја вас прекрћим.

Она му одговори:

— Немој, љубави моја, бојати се. Ко зна, ко нас може задржати?

Међутим, он је пу драго стегнутим рукама и шапутао јој на уво:

— Сви су на своје мјесту — а наша постоји на грећем сирату. Ваша је соба на првом сирату код врата. Нико нас неће чути. Ја вас волим, хоћу да те љубим слободно, цијелу, све... и снажно је обасипао пољубцима.

Она се, међутим, противила, уплашена, срамљива. Али је он ухватио ово паса, подиже и однесе по кини која је постала све јача. Врата су остала отворена; пошете се пинајући степенаци; затим, кад су ушли у собу, неговремено је навлачила резу на вратима и палила електрику.

Она сједи на једној фотелји. Капетан клече поред ње и пољуби јој је скидао обућу и чаране да јој љуби ногу.

сник, зар да рајске гајеве звуцима својих пјесама потреса? Наш Милорад више од 11. деценије био је прави изабраник у храму светих идеала вјечно младе и веселе богиње песничства и лијепог вјештина. Тијело му предадоше хладном гробу, као окаћена урна да његов прах чува, а његов крилати дух заносно се вине небом као сјајни метеор, летећа звијезда у вели сребрне ноћи међу сјенама: Змаја, Љубомира, Јакшића, Војислава и других великана српског рода, који су палили заносни тајан поезије из кандила пламених душа својих. Његова пјесничка душа леги тајанственим путовима, праћена умилном хармонијом слатких акорда звучне, злаћене харфе, на струнама које онако умилно пјеваше и слављаше стару, ригерску љубав — љубав романтичну, пуну суитилне поезије кристалне и чисте као етир најгорњих слојева свера небеснијех. Ступио је и он на периферију оног идеалног, давно поклопаног свијета — свијета мирисне, запосне љубави, које дах и струја као надгробни пламен избија из његове поезије, која је васкрела из аркада с мермерним стубовима, затрпаних пухором заборав, које ни тајанствени, археолошки млог не може открити, да у њедима земље пробуди тај вјечитим сном успавани, древни свијет, који се види из кристалне поезије слатког Милорада.

Милорад Митровић је песник умјетник доста оригиналан, а у поезији се одликује искреним надахнућем и правим поетским мислима, али којим недостаје дубља философија. Језик је у његовим пјесмама течан, бистар као капље горског источника; језик му је звучан и снажан; стил концизан и лаконичан, мјестимиче обогаћен звоником, металним стиховима, који теку глатко и ритмично. Стих му је пун дирљиве сјетне дражи, пун еминентне мелодије и музикалности:

„И Кански мача из кора трже
И ступа прстен у бесу плахом;
Ступао злато кроз прозор врже.
А купу насу биставним прахом.
„У твоје здравље, најљепша жено!“
И испи купу у здравље мено.“

Из пјесме „*Лепи Ванда*“.

Стихови његове поезије умивени су кристалним капљама свепштеог, непресушног извора Кастилије, само што му песнички речник није веома обилат као код незаборавног, темпалног Војислава, чији жаир поезије дужи времена освајаше га, али се допшине постепено отео и постао свој оригиналан, дишући својим духом. Милорад је прави виртуоз за лијеп облик и умјетничко конструисање, али му недостаје јака инспирација, имажинација и оригиналне теме. Није песник с ошчежним пјесажима, с компликованим сликовима; него дубине мисли, заносне екстазе и фингративни, тронског изражавања. Милорад је поета меких, финих као етир осећања, који се преливају као ребрни таласићи успавани по ширину у реченој коленици. Пјесме су његове свежее као дошосов цијет долина и пустиња мртвих, индиских са обала свете и божанствене ријеке Гангеса. Он је песник срца и љубави, кога му је у „*Баладама и Романцама*“ једина тема. Типичан је у коду новичиј песника, имајући сасвим засебан физиономију; виртуоз је у сликовној лирики, епа и драмата, зачинавајући сва та три елемента музикалним ритмом и доста раскошном рамом. Његове пјесничке приповетке

Она је говорила задихано:

— Немој, немој, Стеване, ја вас волим, остави ме надутићу се на вас; то је ружно, тако неучтиво! Не може се зар љубити само душом... Стеване!

Са вјештом отаретношћу праве саборице и јачином човека који напада, он је пу отговарао, распевао, поново откопчавао, без одмора. Кад хтједе да устане и да бјежи, пендаје нагло из сукања и кошуље, сасвим гола као рука извучена из муфа. Претрпављена, отргала је крвету, да се сакрије под завесам.

Склонити је било опасно. И ту је пратио. Али кад је хтјо да је загрли, онамо у журби, његова сабља се окани и паде на под са великим треском.

Одмах се чупо неки плач, талас јак и отегнут; талас дјечји дошрао је из суседне собе нија су врата била отворена.

Она је промрмљала:

— Ох! ви ћете разбудити малог Андрију, па неће моћи понова да засни.

Она се отклања, ожаловљена, уплашена:

— Немој, немој! едуша како плаче; пробудиће гадику. Ако она дође, шта ћемо радити? Ми смо тада изгубљени! Стеване, слушај, кад дојете то чини поћу, његов огни узима га у свој кревет и умарује. Оно одмах заћути, одмах, — него другог начина, јонети ми да га умрем, Стеване...

прозодијом умјетничког верса паликују неким производима Биргера, Бајрона, У-лаида, Ленауа и Хаинеја, с којим су га неки и сликовали. Чисто је у његовом маниру сцјевана мала канцона „Била једном ружа једна“. Показао се код њега и жанр Јакшићев у једној од пјесама му, али без оне Ђурове силне имажинације.

Милорад је трубадур ексклузивно романтичног осјећања давно упокојеног свијета, који о бесмрћу снива; поета је давно преживиелог свијета Провансе и цвјетне Шпаније и њезиних красних хидаља и пажа, које распаљиваше ватрена жудња љубавног заноса, где се снивају чаробни, летаргични, мазни снови и раскошност хетерџ и вајара, под мирисљавим ружичњаком увијајући своје ремек-дјело у хлену своју, као божански Фидије у мраморну статуу урезов бесмртну љепоту, у свој божанствени створ уливајући душу своју.

Милорад је пјесник, суитилни пјесник, у чијим се пјесмама огледа распаљива страстно харемског оријента Султана и Султанија; у њима се појјевавају слатки дани младости неповратне и са њом овијчане вјечите пјесме љубави, која се никад не може испјевати, а која је осуђена као мрки Ахасвер-путник, да вјечито живи у срцима људи и краснога пола у сагласности с аксиомом природе, подржавајући тако живот свемира.

Милорад Митровић је бард страсне, силне, цвјетне и истините љубави трубадурске и ригерске, која се распаљива у срцима младости под климатом, где сунце сјајно и врело с горућих небеса гледа, како жељно умиру крвави љубавници, или где се милују и измјенују љубавне комплименте под оним вјечно лазурним небом провиднога зрака, где је ваздух пун љубавнога даха, где се сие огрће велом рајске, надземне поезије. У тим пјесмама је заносна сањарија авантуриста витезова, отмијених, залуђених парова, дона и донова, принцепа, нарица и ненадмашних кавалиера, кроз стара, запуштена мјеста, кроз поноћ глуху сирам блиједе мјесечине залуђени парови уз пристојне и страсне полуице и њежне загрљаје преносе се на крилима бујне маште кроз руине обрасле вјечним зимзеленом, кроз старе вртове, господске зграде са зупчастим кулама, које једре у сенама руиног, вечерњег сутона; уз шум басена источног од мермера, из ког избијају млазови кристалне воде, сирам блиједе, сребрне мјесечине, где се чује куцањ младић, бурић и пламених груди, које дрхћу од љубавне чежње и жељних састанка; или на бреговима у мирисном гају са лаворовим дрвћем, које јутро руменим зрацима злати под сеноватим гранама олгара, посвећеног бозима љубави, млади, залуђени парови уживају сласти невине љубави. Ту естрадни ригер љубавник долази на звик огњеног сигнала вјерној љубавници из ноћног мрака; долази немићен од људи тихог, да ни земљу стопом не пробуди; иза сурних стијена лагано се краде, прелијета на крилима љубави, где су двори љепоте дјевојке — силни мамац срцу витезову; ну дозива на љубавни састанак, ударајући уз злаћену харфу, мандолину или гитару, у коју је улио своју душу, а његова љубавница чека, стоји и прави грациозне покрете у позн сенсуалне немарности, па их напосок узјајамна љубомора држи обоје спутане; загрљени тако своје ва-

Дијете је плакало, правило ларму, која нара уни, која пробија чак и зидове, те се чује и на улици.

Капетан заиропашћен диже се и Матилда, пројуривши поред него, оде по малишани кога донесе у своју постелу. Оно се ућута.

Стеван сједи на столицу окорачивши је, као на коњу, завијајући пиларету.

Вешто мање од пет минута и мали Андрија је поново заспао. Мати промрмља: „Сад ћу га одијегати“ и узне дијете да га метне у колијевку са најбољом опрезношћу.

Кад се врати, капетан је дочека раширених руку. Он журну ауд од љубави; а она најзад побијеђена и гради га, мушала је.

— Стеване... Стеване... како... како... ох, љубави моја...

Андрија поново поче да плаче. Капетан бијесан отрча:

— Сто му громови! оно бадање не можеш да умрине.

И капетан, ово дерде не само да није изгубио, већ је ураничао.

Матилда се ухвати као да чује доље нешто менишљиво. То је био сумњи ладина; она журну, узне енцића поново, и донесе га у своју постелу.

Одмах је заћукао.

При путу једно за другим поавали доду у колијевку. Три пута једно за другим поавали доду до га је узимати.

трене пољупце скупљају и жижу, из које плоче и извијају варијанце огња небескога, сгиснути као бриган и вита јела, скупљају била срцаца пламтећих — више пута предајући се у наручје смрти.

Све је то било, па и битисало...!

Све су то одавно сува пелеса као мушце у лавиринтима, заграђени леденим рукама под геолошким слојевима у разрушеним аркадама; слике су и сјене, које иду испред очију као слике панорама, а те чаробне слике Милорад износи кроз свој pjesнички апарат, проносећи уз њих немуните приче ветрова и развалина.

У тим pjesмама љубав је сентиментална, еминентна, искрена, трагична и весела пуна духовитих фраза. Та љубав, о којој он пева, није модерна — нашега времена, јакна; она је кристално-рафинирана. Та љубав није скептична и нервозна, није хибсна и рачунска, анимална; не налази се на нивоу и меридијану физичког задовољства — служећи инстинкту; то је љубав, која се негује у грудима као цијет у стакленој, миомирсној банти, у вртovima и алејама ердаца, у којем климату тај чаробни цијет омија и дише заносним ароматом.

Поезија је Милорада пуна призматичних боја: синјал је старих еона и вјекова, заборављених идеала; она је ехо прошлости и будућности, која, кад не би била хибсна и оптична, била би све чаробнија, што је дачећа од нас. Љубав се у његовим „Баладама и Романцама“ метаморфозира и креће као у кинематографу и слави њезин тријумф, износи је до кулминационе тачке пинадестала. Ту љубав сада сањау праху — у аркадама изнад којих Милорад седи цијеће своје поезије. То је љубав пуна страсти, летаргичних снова, а сила је као флуид — као смрт, која их је уништила. У његовим кратким, концизним сјевовима љубав је изнесена у импресионним илустрацијама пуних трагичних ситуација. На крилима његове pjesничке мапте читалац лети у оне чаробне предјеле цијетне Шнајде у златном сутону јунских вечери, где се све блиста и поносито диже у пошљавцима зрацима дневне свјетлости — у рађању руменог, вечерњег сутона, где срећни љубавници уз звучне, сребропласне гитаре преливају душе и купају се у пјенама сласти и уживања, певајући силну химну животу, младости и љубави, — уз дисање дивне васпоне, слухајући чудесно било, ком секундирају њихове распламтјеле груди, у заграду удити ароматне атоме и слушају немунити разговор природе, испијајући мирисни пехар љубави, чари и љепоте уз мирисне пољупце и њекне заграбе. У тој трубадуурској поезији под свилене паупице идеалног, красног пола приноси се на жртву све, шта се може, па и сами живот.

Сав циклус pjesама „Баладе и Романце“ представља трагедију младости и живота, а у њима је главни елемент љубав — свемоћна љубав, која је стуба међу земљом и небесима; која је копча, која веже и одржава душу васељене; љубав која човека подиже у идеалне свере или сурвава у амбис. Пјесме су му историја и кратки драмати са вјештим заплетима, радњама и расплетима. Оне су пуне љубави, мржње, страсти, борбе и освете, где сјајни, толедски мачеви звече и проливају крв уз проливане, сломјене пехаре

Капетан Сомерив оде од ње на један час по поноћи пекујући на сва уста. Да би га утискала, Матида му обећа да ће га пријмити мало доцније, дакле још истог вечера.

Он дође, потпуно сављив, али нестрпљивији, ватренији, скоро бијесан од љутине на тако дуго чекање.

Најзад био је на путу среће сасвим ерећан, кад под или постела под њим шкрипну.

То направи тако жарму као да се неки подупирач сломио; а много брже један глас, испочетка слаб, затим све јаче разлијеже се, Андрија се пробудио.

Дијете је крштало као лисица и извјесно је да ако оно овако продужи пробудиће цијелу кућу.

Мати му је била луда од страха, јурну и поново га узе и донесе у кревет. Капетан се подиже. Био је љут. Тада, сасвим полако рашири руке, узе међу два прета нешто меса овога малишана и штипање екуда по његовим малим кубовима мало ниже њих. Дијете се покретало, викало, да заступу уни. Још више раздражен штипао га је екуда са радостју.

Дијете се држало чврсто за кожни јастучић, увијало га чврсто стегујући, затим га је пуштало да би узело његову другу страну, затим другу још више, затим понова другу страну.

вишке; ту су крвави коњи и меџандије са гвозденим рукавицама; ту су трагичне и крваве сцене.

Све је то давно било, па и битисало...! Зуб времена давно је порушио зупчасте куле и замкове властелинске, који су цливали у сјенама цијетнијех, лиснатијех градина близу кристалних ријека и језера у хладовитим шумама. Нестало је тијех мермернијех дворова с раскошним салонима и ружичним будоарима; све је то поклопано, живи још у pjesми и припојетци.

„Да, то беше онда, још у оно доба, Кад је света љубав трајала до гроба“.

Милорад Митровић има и других, лијепих pjesама као циклус: „Мисли и снови“, „Пригодне Пјесме“, „Пенелопија“ — сјевана хекзаметром у маниру Војислављевог „Коринтске Хетере“. Има десетак доста успјешних, краћих пријевода, међу њима изврсно преведен „Анђео“ од Љермонтова; има неколико лијепих басана и пригодних pjesама, које нијесу без вриједности; то су политичке пјесме, у којима је опрота савремено стање своје земље. Све је те пјесме скупила и објелоданила „Српска Књижевна Задруга“ у 1910. години, што је врло добро урадила.

Милорад није плодан pjesник. Квантитативно је оставио малу свеску pjesама веома симпатичну, која ће га чувати далеко и далеко од заборава. Кад се промијене литерарни правци и настану нови укуси, и тада ће његове „Баладе и Романце“ занимати и задовољавати млада, заљубљена срца пуна небеског огња љубави, спомињаће се омиљени њихов бард.

Пјесник Милорад умро је у најљепшој снази својој — у 40. години живота; да је дуже живио, његов би се геније јаче развио и испољњо, будући је био јакоталантиран. Свакако историја литературе записаће њега међу најдаровитије савремене пјеснике, те кад бисмо ранжирали пјеснике млађе генерације с јачим талентом, одмах иза неумрлог Војислава пама првијенства припадала би симпатичном Милораду са Алексом и Душићем.

Милорад Митровић је одвјећ рано завршио своју књижевну каријеру. Покојник је био слободомисао, отворен, карактеран и искрен, с чега је много страдао од својих непријатеља, којих има сваки прави pjesник. По својој вичној спреми, интелегенцији и способности био је од речених много запостављен. Радио је скоро на свим савременим белетристичким истовима. Умро је у Београду, где је сахрањен свечано. С њим је српска књижевност много изгубила, а тај губитак јешко је надокнадити.

Симпатични и даровити пјесници, сломљених крила умину славу, из небеских гајева, слави Милораде! Покој нека је твојој pjesничкој, племенитој души и вјечан спомен и слава у народу, коме си пјевао! Нека ти ове ријечи буду у мјесто вијенца на твојој гробној хумци. Слава ти!

Р—омир Орлински.

Шта нам Америка доноси

— Један жалостан случај као поучан примјер —

И ако се код нас на све стране сваком даном приликом упућује наш свијет да се не заводи и да крај послова на дому не тражи зараду у далеком свијету, ипак се слабо ко на те савјете и опомене и осврће, него оставља кућу

Дијете је узвикивало, као пиле које кољу или нас кога шибају. Мати, раслакана, грладила га је миловама, љубила. Мали Андрија постао је сасвим модар од грчевитих напрезања, бацао се пошима и рукама, врло страшно и диљиво.

Капетан тада рече благо:

— Побрините се да га однесете у његову колијевку; ваљда ће се умирити.

И Матида отиде у другу собу. Сада у својој колијевци, ућутао се.

Остатак ноћи прошао је у мпру: и капетан је био ерећан.

Пдуће ноћи дошао је опет. Како је говорио мало јаче, Андрија се пробуди и поче да се дере. Мати одмах оде по њега; али га је капетан сада штипао тако јакот, немилостиво, дуго, да се малишан гушило, прервтао очима, с цијеном на усницама.

Обоје га метнуше у колијевку; оно се утиша врло брзо.

На крају четвртог дана, мали Андрија није више плакао да иде у кревет своје мајке.

Билежник, муж Матидаин, врати се у суботу увече. Он заузео мјесто код огњишта у њиховој брачној соби. легао је рано, јер је био уморан од пута. Затим, испунивши свој дужности поштенот човека лично и по методи, веома се зачудио: — Гле, Андреја овога вечера не плаче. Иди по њега, Матида, чини ми задовољство да га имамо између нас,

и домовину своју и отискује се у далеку Америку, да тамо потражи бољу срећу, храбрећи се да ће боље проћи него други. Шта све од њих доцније бива, најбољи је доказ оно што нам се сваком даном пред очима указује.

Један такав жалостан случај збои се и ових дана. За то се као на поучан примјер и заустављамо на њему.

Као росна кап млад Марко Лукин Мартиновић из Бајца напустио је гимназију и у тежњи да својим родитељима помогне отишао је у Америку. Тежак и напоран рад њега је тамо оборио, он се разболео и боловао цупих осам мјесеци, док се у октобру прошле године није дома повратио болан преболан, да у својој земљи код својих милих и драгакости своје остави. Преминуо је 18. ов. месеца у цијетју младости од сушнице.

Приликом погребња његова његов стриц Јошо Кр. Мартиновић, рачуноводилач Главне Државне Контроле опростио се са трошним остацима овога младог страдалника диљивим говором. Кратка је то, али жалосна и врло поучна историја. Ево је изложена у томе говору:

„...Покојник се родио 1889. г. од скромних и сиромашних, али пошених родитеља. Свршиши основну школу у мјесту рођења, родитељи су га дали у петијску гимназију ради продужења даљег школовања, где је он свршио 4 разреда гимназије. Видјећи, да су његове родитеље осула многа нејака дјечица задужене, на врло слабом имању, а без помоћи, где се с напрегом боре за подизање ситне дјеце и за његово школовање, и немогући их у таквом стању даље гледати — ријешни се да жртвује своју будућност, да напусти даље школовање, да својим радом и снагом притече у помоћ својим сиромашним родитељима, за чем је од њих тражио дозволу. Они се противљаху, али немогући га од тога отклонити, дозволе му и он оде у Америку на зараду.

Велика је то жртва од врлог покојника, кад се он, из љубави према родитељима и породици, рјешава на такав корак жртвујући своју, можда сјајну, будућност с тога, што је покојник био школски друг нашим првим матураната, који се, благовјештем нашег узвишеног Владара, као прии, цлаца данас по различним европским универзитетима на изучавање виших наука, као државни питоци, а они, који су као и он на разних околностипапустили школу, данас су расиљани на све стране.

Покојни Марко, бијаше честит младић; скроман, опходљив, уљудан, примјерног владања, те је као такав љубљен био од својих другова, познаника, пријатеља и сродника, а пошто је био карактерније као такавот љубав према блићима, ради којих напустио школу, напустио слатки ђачки живот и одлази, да с тешиком муком караћуће насупиши хљеб у американским рудницама, да поможе ојађелом оцу унугити и одржати своју ситну нејаку дјечицу, који данас скрушен и поражен непања у хладан гроб свога сина, своју узданицу и помагача у одржавању тешке породице.

Наша народна пословица вели: „Не дај Боже што се ђетријет може“.

Велика је ствар љубав према породици и домаћа сиротиња и нужда. То сви осјећамо и знамо, то је много наше омладине и радне снаге, међу којима и

Жена се брзо диже и оде по мајота Андрију; али чим се пађе у овоме кревету, у коме је прије неколико дана тако радо спавао, малишан се почео тако уплашено увијати и јавкати тако страшно, да га је требало поново оцијети у колијевку.

Чича Моро није знао шта ће од чуда.

Г-ђа Моро му рече:

— Он је био увјек такав док ти нијесен био онде. Нијесам га могла узети ни једанпут.

У јутру, кад се дијете пробудило, почело је да се игра и смјешка, машући рукама.

Билежник разијежен притрча, загрли малишана, затим га подиже на своје руке и однесе га у брачни кревет. Андрија се смијљо, смијехом оних малих створења чија су пажњења још сасвим нејасна. Одједанпут он пријети кревет, и своју мајку у њему; његово насмијано лице поче се гринти и копринати се као да га неко мучи.

Отан зачућен промрмља: — Има нешто код овога дјетета — и једним природним покретом загрну му кошуљцу. Он испусти једно ах! од запрепашћености. Листвои на подишима, кубови, слабинне, сав доњи дио тијела били су ишарани модричастим пјетама, великим као печата.

Чича Моро повика:

Матида, гледај, то је угазно.

Мати, уплашена, догрча. Свака од ових

нашег покојног Марка, одвело, да пређу Европу и океане, и да у надалеком крају свијета, у Америци, међу милионима туђег народа, без познавања језика, без познанства и без икога свога, крче себи пута и траже насупиши хљеб, гурајући се у подземне руднике спекулативних друштва, гдје им се ваздух за дисање на машину додаје, гдје од прекомерног рада и дању и ноћу пропада њихов млади организам, гдје нема никаквог државног надзора, да ли је ту раднику сигуран живот од рањенја и експлозије, већ је живот и судбина радничког у рукама спекулативних богатих зеленашких друштва, због чега многи наши млади људи остају осакаћени; без очњег вида, без ногу и руку, многе затрла бријег и изгори експлозија, гдје и остану, а многи добију тешке неизљечиве болести, као што је и наш пок. Марко.

Покојног Марка слабо је срећа у Америци послужила, како у заради тако и у здрављу, јер кад је он тамо дошао, радње су у велико биле стале, а једном приликом, излазећи уморан и ознојен из рада, убила га проуха од које је ободио до смрти и неколико месеци био у болници, али с једне стране без својих милих и драгих, без родитељске његе, без иког свога у туђем свијету, а с друге, мисао и јад да ће се задужити, и родитеље не помоћи већ одмоћи, ријешни се да се и болестан дине и да ради, а што све његов млади организам није могао подијети, те је добио проклету болест — сушницу, која га, ево, у гроб свали.

Црна и ненасна земља за часак ће да прими у своја недра и с нама растави пок. Марка за навјек, који премину у почетку свога живота, у цијетју своје младости, остављајући удвјећене старе родитеље, изнемогле, задужене и истрошене, без ништа, са нејаком дјецом — што је и покојникова највећа рана, коју је собом одио — да га кукају и оплакују.

Смрћу пок. Марка губи држава једног свог поштенот грађанина и војника, друштво, сродници и пријатељи, омиљеног другга, сродника и пријатеља, а тужни родитељи, брат и сестре своју наду, узданицу и помагача.

Плачите тужни родитељи, браћо и сестре, јер вам је до плача. — Али не! тешиште се, смрт је свачија, сви ћемо мријети, циљ је живота непредјелиен, трните и јуначки поднесите тешки удар, који вас задеси. а ја, у име своје, ваше, стриचेва, братучеда, стрина и у име цијеле фамилије, имам да му речем: Збогом наш мили и никад непрежаљени Марко, лака ти земља мајке отаџбине, коју си искрено и жарко љубио и у надалеком крају свијета, гдје си — како си ми причао — пућен био од извјесних наших задутаних синова, да се завјериш противу њених светиња, а што си ти са гнушањем одбио плујући на народе — а туга за тобом у нашим срцима остаће вјечно урезана.

Кратке вијести

Аскит о радничком покрету. Службено се саопштава да је енглески министар предједник Аскит у свом говору на међународној конференцији угљенокопача уз остало рекао: Не успије ли мирним путем, влада ће паћи других сред-

ијета имала је изглед једне модричасте ливније, гдје је крв била већ увећала. То је ентурно, нева страшно и чудновата болест, почетак губе: једне од оних чудноватих наклоности гдје кожа постаје час бубуљичава као лећа крастава жабе, час крљуштала као лећа кроводила. Родитељи запрепашћени погледали су се. Чича Моро повика:

— Треба ићи и звати лекара.

Али Матида, блиједа као смрт, посматрала је право свога слична сасвим ишараног као леопарда. Изненадно пусти глас, глас снажан, несносан, као да је прилијетила некога који јој задаје страх: она повика:

— О, биједице!...

Моро, изненађен зашита:

— Шта? О коме ти говориш? Који биједица?

Она постаде сва румена те мушаше:

— Ништа... то је... видни... ја поглам... то је... не треба ићи по лекара... то је сигурно она биједица дадиља, која га штипа, да би га умирила кад плаче.

Билежник, љут као рик, позва дадиљу и за мадо је није убио. Она је одбијала све са безобразлуком, али је назад иштерана из куће.

И њено понашање, описано у општинском суду, свирепије је да пађе друго мјесто.

става, да уведе мир. У општем је интересу, да индустрија угљена редовно тече, а то се може постићи умјереним захтјевима. Зато позива раднике, да изнесу модерирани захтјеви, и циљ за којим се иде неће бити тешко постићи. Још има наде, да би се споразум могао постићи. Радницима ће бити признана надница, ако су ладу јамства, да то неће бити злоупотребљено.

Сецесија талијанских социјалиста. Ушљед спора, који је настао у талијанској социјалистичкој групи у схваћању триполитанског питања, у задњој је сједници Бисолати изјавио, да иступа из клуба. Како је познато, Бисолати је лани био позван, да у име социјалиста ступи у министарство Ђолити-а. Држи се, да ће његов иступ изазвати нове сензације.

Монопол петролеја у Њемачкој. Neue preussische Correspondenz" јавља, да њемачка влада мисли завести државни монопол на петролеј. Овакав је законски предлог већ био спреман године 1909. у њемачком рајхстагу, ну до тога није дошло из разних разлога, ма да је законски предлог био готов.

Сједињене Државе присвајају Палмиру. Министарство спољних послова у Вашингтону је прогласио америкашки суверенитет над острвом Палмира (Хавај). „Морнинг Пост" пише, да то острво, које се налази 25 миља далеко од Хаваја, није напуштено. Године 1889. била га је посетила Енглеска. Острво је дуго 50 километара, а широко 25.

Куенов пад. Обећање, које је дао председник угарске владе гроф Куен Кошутовица, да ће им учинити извјесне уступке приликом претреса војних реформа, изазвало је бурну негодовања у аустријским службеним круговима. „Neue Freie Presse" јавља, да је пад Куенов сигуран. Држи се, да ће га замјенити или Лукач, који би радио споразумно с Јуштовцима, или Векерле, који би радио и са опозицијом у споразуму.

Посредовање велевласти у Кини. На путу државног секретара у Вашингтону Куокса о заједничкој акцији у Кини већ су пристале Енглеска, Њемачка, Русија и Јапан. Аустро-Угарска, Француска и Италија се још не изјасниле.

Адмирал Обри. Командант талијанске флоте, у рату адмирал Обри умро је изненада на адмиралском ратном броду „Виктор Емануило". Адмирал Обри био је спреман војник и најбољи командант ескадре у турско-талијанском рату.

Краљ енглески руском цару. Енглески краљ изјавио је преко енглеског посланика у Петрограду захвалност руском цару на срдјачном дочеку, који је приредио Енглесима приликом њихове посјете у Петрограду и Москви.

Цар Вилем у Бечу. Њемачки цар Вилем посетио је аустријског Цесара 10. марта на свом путу за Крф.

Дневник

Вратили се на Цетиње. Његово Величанство Краљ Господар вратио се јуче с Ријеке на Цетиње. Исто тако вратила се и Њ. Кр. В. Књагиња Наталија.

Господарево задовољство. Његово Величанство Краљ дао је јуче послје повратка са Ријеке пред господом министрима и околним израза својем животом задовољству због изванредног дочека, који му је приредила Подгорица са народом из околине. Краљ је био дубоко тронут небројаним доказима народне љубави и оданости, којом је био предусијетан на свакојем својем кораку приликом боравка на Кршеницу и у Подгорици.

Његово Величанство налази се, Богу хвала, у најбољем здрављу и вазда ведром расположењу, којим на своју околину благотворно ути-

че, подстичући је на живљи и истрајнији рад у служби домовини и народу.

Нашљедников повратак. Повратак Његовог Краљ. Височанства Краљевића Данила очекује се у току овијех дана. Његово Краљ. Височанство налази се сада са Њеним Краљ. Височанством Књагињом Милицом у Млещима, гдје очекују да се стиша Јадранско Море, узбуркано ушљед олујине, па да продуже пут преко Котора за Цетиње.

Књаз Мирко на путу. Као што нас из Гужа извјештавају, Њ. Кр. В. Књаз Мирко стигао је дворским аутомобилом у петак у Гуж, одакле је намјеравао тршћанским паробродом да продужи пут, али је због велике магле пароброд имао велико закашњење, те је у Гужу морао остати до суботе, када је наставио свој пут.

Опроштај турског изасланства. Пуковник г. Хасан Риза Беј упује при повратку турског изасланства у Скадар с Вира и министру војном, сердару г. Ј. Вукотићу, телеграм шљедехе садржине: „У часу, кад напуштамо гостопримно црногорско земљиште, чланови мисије изражавају захвалност Вашој Екселенцији на указаној им пажњи и из свега срца шаљу братски поздрав својим друговима црногорске армије".

Допутавао. Г. барон Сквити, талијански посланик, који је био на дужем одсуству у Италији, допутовао је с породицом на Цетиње.

Проглас Србије за краљевину. Навршило се 22. овог мјесеца пуних тридесет година, откако је Србија проглашена за краљевину. На тај дан 1882. године Краљ Милан се прогласио за Краља уз пристанак свијех Великијех Сила. До 29. маја 1903. године речени дан у Србији је био сваке године свечано прослављан као успомена на једну историјску тековину Србије. Послје 29. маја 1903. укинуто је прослављање прогласа краљевине. Поводом тридесетогодишњице прогласа краљевине сва београдска независна штампа доноси свечане чланке у славу тога значајног чина и његових извршилаца, којима непристрасна историја праве и неумијиве заслуге не може одрећи.

Пропала конференција. Како нас извјештавају из Скопља, познати котиријашци, који су разорили српску ствар у Старој Србији, сазвали су били ономад тамо конференцију од првих људи из народа. Позив је био на све стране разаслан са напоменом, да ће се на конференцији претресати питање о припремама за изборе за отомански парламент. Разгласило се, да је потребан претходни договор првих људи из народа, кога све мисли да истакну као српскога кандидата за народног посланика. И прваци одиета похиташе у великоме броју и скупине се у Душанову Скопљу. Како и не би, кад је на позивима била истакнута родољубива сврха! Међутим, чим се састадоше и чим котиријашци отворише конференцију, би стављено на

дневни ред сасвијем друго питање. Почело се претресати питање о рашко-призренском митрополиту, и котиријашци захтијеваху од конференције, да телеграфски изјаве Дожићу неповјерење!! Настаде бура гњева и негодовања са стране огромне већине учесника на конференцији. Осудише поступак котиријаша, који су на такав начин мислили да подвале честитим људима из народа и отворено изјавише, да они ништа немају противу Дожићева избора за призренског митрополита. Како смо извјештени, том приликом је било дошло и до крупних ријечи између људи из народа и злогласних упропаститеља српске слоге и народног мира у Старој Србији. Ови су се морали повући, јер је народ прозрео њихов несрпски рад. Чак у Скопљу дочекаше осулу. Мјесто да су удружену народну снагу употребили за акцију приликом избора за парламент, како би у исти ушло што више Срба, они је злоупотребише и похарчише на неслогу, раздор и узајамно прегоњење око тога, хоће ли овај или онај Србин бити митрополит. Утјешена је појава, што наша браћа у тамошњим крајевима отварају очи, видјевши куд их води несрпски рад котиријама.

Пут Никшић—Грахово. У велико је отпочело продужење радова на грађању новог пута од Никшића до Грахова. Од Никшића до Кусида колски пут је већ готов. Израђен је солидно. На Моштаници је готов лијеп нови мост од камена. Од Кусида су продужени радови до Трубијеле. Врши се трасирање све до Грахова. Пут ће проћи страно изнад Слана, преко Трубијеле и Рудина. Крајеви, кроз које ће проћи, врло су лијепи, и тај ће им пут бити од велике користи. Наша радна снага, која нема довољно зараде, имаће прилику да при градњи поменутог пута добије доста рада.

Помрачење сунца. Концем идучег мјесеца биће дјелимично помрачење мјесеца, а затим 4. априла помрачење сунца. Код нас се може очекивати, да ће помрачење сунца бити 4. априла испред подне и биће прстенасто, али ће прстен бити тако узак, јер ће мјесец заклањати девет десетина сунца, те ће изгледати као потпуно — то тално — помрачење. Појава ће бити интересантна, ако само вријеме буде чисто и ведро.

За сабираче „анзихтскарата". Под покровитељством надвојводе Еугена основано је г. 1897. у Нирнбергу на далеко познато друштво сабирача анзихтскарата „Космополит", чија је сврха, да пружи својим члановима прилику, да се могу дописивати у свим могућим језицима са члановима из страних и далеких крајева свијета — Сврха је ова племенита, јер нам даје прилику, да странце упознамо са нашом домовином и њеним красотама; из примљених пак карата, које нам они шаљу као реванш, добијамо красну и потпуну збирку анзихтскарата из цијелога свијета. Ово је до сада најкултурнији спорт између свих. Има ту чланова из свих

слојева људског друштва. Број њихов дневнице расте, те већ сада износи око 10.500 чланова. Ко има смисла и воље за тај лијеп спорт, ступиће свакако као члан у то друштво, тим више, јер је приступ ради врло умјерене чланарине омогућен и најширим слојевима. Годишња чланарина, заједно са уписним и претплатом на друштвене новине, које једанпут мјесечно излазе, износи само К. 5.30. Проспекти и приступнице добију се на захтјев у српском, њемачком, француском и енглеском језику код г. Јос. Микића, Загреб, Илица 133.

Вријеме. Све до јуче имали смо готово непрекидно кишовито вријеме. Киша је лила као из кабла. Била је бујна и плаха. Синоћ се нешто вријеме мало разведрило и киша престала. И данас нам је осланао мутан дан, са плахом кишом. Сад се на небу цијепају облаци, те сунце свремена на вријеме просијава. Хоће ли надвладати вријеме ружно или лијепо, не зна се.

Разне вијести

Најљепше племе. „Strand Magazine" је управо низ питања о човјечној љепоти. Резултат је био чудан. Већина се изјавила да су Самоанци најљепше племе људско на свијету. Иза њих су метнути Швајцарци и Скандинавци, онда Турци, Талијани и Енглези.

Саклетон, познати путник према јужном стојеру, вели, да није никада видио љепших жена од Енглескиња и Америчанка. Свен Хедин држи опет Швеђане и Норвежане за најљепше. Некоји сликари опет лудују за Талијанима а по готово за јужним. За жене је највише пало гласова да су Енглескиње најљепше. Њемачко племе не спомиње нико.

Самоубиство ради звјерства. 13. и по годишња Ема Новак и Бечу скочила је из родитељског стана у дворште, но на сву срећу је остала неозадијељена. Полиција је довела истрагу, да установи зашто је девојчица покушала самоубиство. Установљено је, да је отац девојчице 37-годишњи лекарски помоћник Драг. Новак више пута силовао. Одмах је ухапшен и предан суду. Шта ће бити сада? Знковић овај — злици од човјека — биће осуђен на годину или двије затвора и то ће бити све!

Полудила у аероплану. Из Бујорка се јавља: Авијатичар Беатне излетео је са својим бијелом у ваздух водећи са собом и једну жену. У висини од 1000 стога стао је мотор, јер се безвин смрзнуо. Беатне се хтио спустити, али је његову пратилицу спонала хистерија и она навалила на Беатне. Овај се морао борити са пола лудом женском, док му коначно није успјело да ослободи једну руку. Тако се спасао, јер му је успјело да се спусти полако на земљу. Кад су пристали, није на жени било ни трага оном странном хистеријском нападу, који их је скоро хтио обоје унесрећити.

Илустр. ЦЕНИКЕ ШТАБЕ БРАДВА

Пл. Број 1, 5—50

ЦЕНТРАЛА:
ТРЕБИЊЕ (Херцеговина)

ТРАВУНИЈА

ФИЛИЈАЛА:
ГРУЖ (Далмација)

трговачко, индустријско, отпремачко, комисионо и агентурно дионичарско друштво.

Велико складиште сваковрсног пиланог дрва: дасана, мурала, јеловог, лињевог, храстовог, буковог, сировог и куханог. Паркета букова и храстова.

Греда тесаних сваке димензије. Горивог дрва и енглешког каменог угљена.

из 1911. год.
Пл. Бр. 39, 1—54

Све уз врло умјерене дневне цијене.

Штампан Кр. Ц. Државне Штампарије.

Власник и одговорни уредник Радомир Кривокапић Орлински.